

Nr 61.

Av herr **Edström**, *angående beskattningen av s. k. familjestiftelser.*

Statlig inkomstskatt av progressiv natur skall enligt 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt utgöras av fysisk person, oskift dödsbo och familjestiftelse. För annan skattskyldig är inkomstskatten proportionell.

Enligt 11 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt skall progressiv sådan skatt erläggas av fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag samt familjestiftelse, medan skatten för annan skattskyldig är proportionell.

Med familjestiftelse förstås i båda förordningarna sådan stiftelse, som enligt de för densamma gällande stadgarna har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

I fråga om såväl inkomst- som förmögenhetsskatten gälla särskilda spärrregler.

Genom en särskild förordning av år 1947 begränsas den statliga inkomstskatten i vissa fall, så att den tillsammans med kommunal inkomstskatt samt statlig förmögenhetsskatt icke skall överstiga 80 procent. Berättigad till sådan begränsning av skatten är enligt förordningen fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet varit här bosatt eller här stadigvarande vistas.

Den för förmögenhetsskatten gällande spärren innebär, att den förmögenhet som tages till beskattning må reduceras till ett belopp motsvarande trettio gånger den s. k. sammanräknade nettoinkomsten, dock lägst till hälften av förmögenheten. Rätt härtill förefinnes för fysisk person och oskift dödsbo.

Av det förestående framgår, att familjestiftelse tillhör sådana skattskyldiga som ha att erlægga progressiv inkomstskatt och progressiv förmögenhetsskatt. I motsats till övriga på detta sätt behandlade skattskyldiga får familjestiftelse dock icke tillgodogöra sig de möjligheter till skattenedsättning, som äro förenade med de ovanberörda särskilda spärrarna.

Anledningen till att familjestiftelse på detta sätt ställts i särklass synes icke framgå av förarbetena till gällande lagstiftning. Vad förmögenhetsskatten angår, har en spärr funnits alltsedan 1934, då förordning om sär-

skild skatt å förmögenhet utfärdades. Frågan hade dessförinnan behandlats i proposition till 1934 års riksdag (nr 200). I propositionen anfördes i förevarande sammanhang endast följande (s. 49):

»Regeln, att den beskattningsbara förmögenheten i vissa fall skall bestämmas med hänsyn till det med avseende å statlig inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda beskattningsbara beloppet, synes icke böra hava tillämpning beträffande i 18 § a) förordningen omförmälda stiftelser.»

I fortsättningen har samma eller motsvarande bestämmelse influerat i lagstiftningen utan att, såvitt jag kunnat finna, någon som helst kommentar lämnats.

En s. k. 80 %-spärr har funnits i vår lagstiftning sedan år 1942. Enligt den detta år utfärdade förordningen om begränsning av skatt i vissa fall (SFS nr 644), vilken endast avsåg skatt till staten, var »skattskyldig» under angivna förutsättningar berättigad till skattenedsättning. Bestämmelsen ändrades år 1943 och fick då samma innehåll som i den nu gällande förordningen. Såsom motivering för ändringen torde man få betrakta en hänvisning i proposition 1943: 32 till en inom skatteverket i Stockholm utarbetad promemoria, vari framhållits önskvärdheten av en sådan omformulering av förordningen att därav framginge, att förordningen icke ägde tillämpning beträffande andra än här i riket bosatta skattskyldiga. Någon motivering, som direkt tog sikte på familjestiftelserna, förekom icke och synes heller icke senare ha framförts.

Det vill av de här berörda förarbetena synas, som om familjestiftelserna uteslutits från spärrbestämmelsernas tillämpningsområde utan någon egentlig diskussion om det berättigade däri. För min del anser jag denna diskriminering av familjestiftelserna vara helt omotiverad. Då familjestiftelserna i övrigt behandlas på samma sätt som t. ex. fysiska personer — bortsett från att några personliga avdrag givetvis icke äro medgivna — bör detta ske också i fråga om skatternas begränsning.

Det kan måhända göras gällande, att frånvaron av spärr vid förmögenhetsbeskattningen skulle vara befogad av den anledningen att personer, som under sin livstid åtnjuta avkastningen av stiftelsens förmögenhet, enligt 7 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt, kunna bli betraktade såsom förmögenhetens ägare. Enligt min mening är detta dock icke tillräcklig motivering. En spärr bör nämligen finnas för de fall att hela avkastningen av förmögenheten icke utdelas eller då över huvud taget förmögenhetsbeskattning sker hos stiftelsen.

Beträffande 80 %-spärren synes det mig helt oförklarligt, att denna icke skall gälla även för familjestiftelser. Såsom förhållandena nu äro, kan det lätt inträffa, att hela inkomsten åtgår till skatter och att viss del av kapitalet dessutom måste tillgripas.

På grund av vad här anförts hemställes,

att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av 9 § tredje stycket förordningen om statlig förmögenhets-skatt och av 1 § förordningen med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall, att bestämmelserna däri bli tillämpliga även för familjestiftelser.

Stockholm den 19 januari 1950.

Walter Edström.
